

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
*Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit*

Zo doende 2019

Jaaroverzicht dierproeven en proefdieren
van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

elzijn, ziekte, vis, veiligheid, fok,
echnologie, muis, toezicht, wet,
orging, gedrag, toezicht, vaccin,
ziekte, welzijn, biotechnologie,
nderwijs, toetsing, onderzoek,
ging, vaccin, toezicht, medicijn,
nijn, ongerief, proefdieren, vis,

Voorwoord

Deze uitgave van 'Zo doende 2019' geeft informatie over de dierproeven die vergunninghouders hebben uitgevoerd en het toezicht dat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) heeft uitgevoerd op de naleving van de Wet op de dierproeven (Wod) in 2019. De NVWA heeft dit jaaroverzicht opgesteld op basis van onder andere gegevens die de vergunninghoudende instellingen hebben aangeleverd en op basis van informatie van inspecties die zijn uitgevoerd door de NVWA. De Zo doende is opgemaakt volgens de Europese richtlijn.

Met dit jaaroverzicht onderstreept de NVWA het belang van zorgvuldige en transparante informatievoorziening over dierproeven en proefdieren in Nederland. Het beleid¹ van de overheid is gericht op het verantwoord en zorgvuldig uitvoeren van dierproeven. De NVWA draagt hieraan bij door toe te zien op de naleving van de Wet op de dierproeven. De NVWA-inspecties van 2019 laten het beeld zien dat vergunninghouders de voorschriften die verband houden met het welzijn van de proefdieren goed hebben nageleefd.

Klachten over het omgaan met proefdieren kunt u, eventueel vertrouwelijk, melden. Dit kunt u doen op de internetsite van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (www.nvwa.nl), telefonisch via 0900-0388. Ook als u vragen hebt over het onderwerp kunt u op die manier contact opnemen met de NVWA. Meer informatie over dierproeven en eerdere jaaroverzichten vindt u op www.nvwa.nl.

Maarten Ruijs,
Utrecht, november 2020
inspecteur-generaal ad interim Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/dierproeven/>.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1 Samenvatting	4
2 Toezicht	5
3 Verlenen van vergunningen, ontheffingen en gelijkstellingen	7
4 Registratie proefdieren en dierproeven	8
4.1 Inleiding	8
4.2 Dierproeven	8
4.3 Dieren dood of gedood na gebruik in fok en dieren dood of gedood vóór gebruik in fok of dierproef	14
Bijlage 1 Dierproeven in 2019 in percentages	15
Bijlage 2 Registratie dierproeven en proefdieren 2019	18
Bijlage 3 Lijst met vergunninghouders	48

1 Samenvatting

Aantal dierproeven in 2019 stabiel ten opzichte van 2018

In 2019 registreerden de Nederlandse vergunninghouders 448.656 dierproeven. Dat zijn 257 dierproeven meer dan in 2018. In 2019 vonden minder proeven plaats met onder andere honden, apen, ratten en zebravissen.

Hergebruik van proefdieren

Het is mogelijk om een proefdier te laten deelnemen aan meerdere onderzoeken. Hiervoor gelden specifieke voorwaarden, die zijn opgenomen in artikel 1e van de Wet op de dierproeven (Wod). Zo mag bij hergebruik de eerdere proef slechts licht of matig ongerief hebben veroorzaakt. Ook mag de volgende dierproef alleen vallen in de categorieën licht, matig of minimaal. Door hergebruik ligt het werkelijke aantal proefdieren lager dan het aantal verrichte dierproeven. In 2019 zijn bij 7.432 procedures dieren hergebruikt.

Doel van de proef

De meeste dierproeven worden uitgevoerd voor de doelen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek (139.574, 34.9%), toegepast en omzettingsgericht onderzoek (113.755, 28.4%) en krachtens wetgeving vereiste toxiciteits- en veiligheidstesten (109.662, 27.4%).

Inspecties NVWA

De NVWA houdt toezicht op de naleving van de Wod. De NVWA inspecteerde in 2019 bijna alle vergunninghouders. Enkele kleine vergunninghouders die in dit jaar geen dierproeven hebben uitgevoerd of geen dieren hebben gehuisvest, vielen buiten deze inspecties. In 2019 verleende de NVWA namens de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) nieuwe vergunningen aan 2 instellingen, 2 vergunningen werden ingetrokken en 1 vergunning werd uitgebreid met een fokvergunning. Eind 2019 waren 81 instellingen in het bezit van een vergunning voor het verrichten van dierproeven. Deze instellingsvergunninghouders zijn bijvoorbeeld universiteiten, universitaire ziekenhuizen, onderzoeksinstellingen en farmaceutische bedrijven. Van de 81 vergunninghouders waren 43 instellingen ook in het bezit van een vergunning voor het fokken of afleveren van dieren met het oog op dierproeven. 1 instelling was alleen in het bezit van een fok- en afleververgunning. In 2019 voerde de NVWA in totaal 229 inspecties uit. Dit zijn 4 inspecties meer dan in 2018.

2 Toezicht

Algemeen

De NVWA houdt toezicht op naleving in het kader van de Wet op de dierproeven (Wod). In 2019 ging het om toezicht op 81 instellingen en bedrijven die een instellingsvergunning hebben voor het verrichten van dierproeven, het fokken van proefdieren en het afleveren van proefdieren. Deze instellingsvergunninghouders zijn bijvoorbeeld universiteiten, universitaire ziekenhuizen, onderzoeksinstellingen en farmaceutische bedrijven. Dit toezicht vindt plaats door middel van inspecties. Deze vinden zowel aangekondigd als niet aangekondigd plaats.

In 2019 werden bijna alle vergunninghouders geïnspecteerd. Uitzondering waren enkele kleine vergunninghouders die in dit jaar geen dierproeven hebben uitgevoerd of geen dieren hebben gehuisvest. Deze inspecties worden risicogericht uitgevoerd. Aan de hand van scores op risico-indicatoren wordt bepaald hoe vaak de NVWA een bepaalde vergunninghouder jaarlijks inspecteert. Risico-indicatoren zijn bijvoorbeeld het aantal dieren, het aantal verschillende diersoorten, het aantal locaties waar dierproeven plaatsvinden, de soorten dierproeven, de inspectiehistorie en eventuele meldingen. De naleving bij de instellingsvergunninghouders is hoog: 99.6%.

Voor 2019 had de NVWA 6 inspectieonderwerpen voor de uitvoering van het toezicht vastgesteld.

Deze inspectieonderwerpen zijn:

- naleving van de regels voor huisvesting en verzorging van proefdieren
- zorgvuldigheid van verrichte handelingen
- het verrichten van de handelingen conform het onderzoeksplan
- controle op de deskundigheid van personen die met proefdieren werken en/of dierproeven uitvoeren
- naleving instanties voor dierenwelzijn
- overige redenen voor een inspectie, zoals bijvoorbeeld de controle op de aanlevering van de registratiegegevens door vergunninghouders

In totaal voerde de NVWA in 2019 229 inspecties uit bij vergunninghouders. Dit zijn er 4 meer dan in het vorige verslagjaar. 37% van de inspecties gebeurde onaangekondigd (tegen 31.9% in 2018). Een aantal van de inspecties werd door 2 inspecteurs uitgevoerd. Duo-inspecties worden uitgevoerd bij bijvoorbeeld:

- nieuwe vergunninghouders
- vergunninghouders met verminderde naleving
- specifieke inspectieonderwerpen of in het kader van intervisie en intercollegiale afstemming

Afbeelding 1 geeft de aantallen NVWA-inspecties weer per inspectieonderwerp in 2019. De meeste inspecties die de NVWA in 2019 uitvoerde, betreffen inspecties op de naleving van de Regeling huisvesting en verzorging proefdieren.

Interventiebeleid dierproeven

Het specifiek interventiebeleid dierproeven beschrijft hoe de NVWA optreedt bij overtredingen. De Wod is strafrechtelijk handhaafbaar. Dat betekent dat de NVWA alle geconstateerde overtredingen en misdrijven in dit domein voorlegt aan het Openbaar Ministerie, dat vervolgens beslist over de vervolging. Het OM bepaalt of de zaak door een OM strafbeschikking kan worden afgedaan of dat de zaak voorgelegd dient te worden aan de strafrechter. Daarnaast beschikt de NVWA in het kader van bestuursrecht over de mogelijkheid om een vergunning te schorsen of in te trekken. De vergunninghouder mag dan in het uiterste geval geen dierproeven meer uitvoeren of geen proefdieren meer fokken of afleveren. De NVWA kan naleefhulp geven aan de vergunninghouder. De NVWA geeft dan informatie hoe de vergunninghouder aan de wettelijke voorschriften kan voldoen.

Wilt u het interventiebeleid dierproeven bekijken? Ga dan naar:

<https://www.nvwa.nl/over-de-nvwa/hoe-de-nvwa-werkt/toezicht-maatregelen-en-boetes/interventiebeleid/interventiebeleid-dierproeven>.

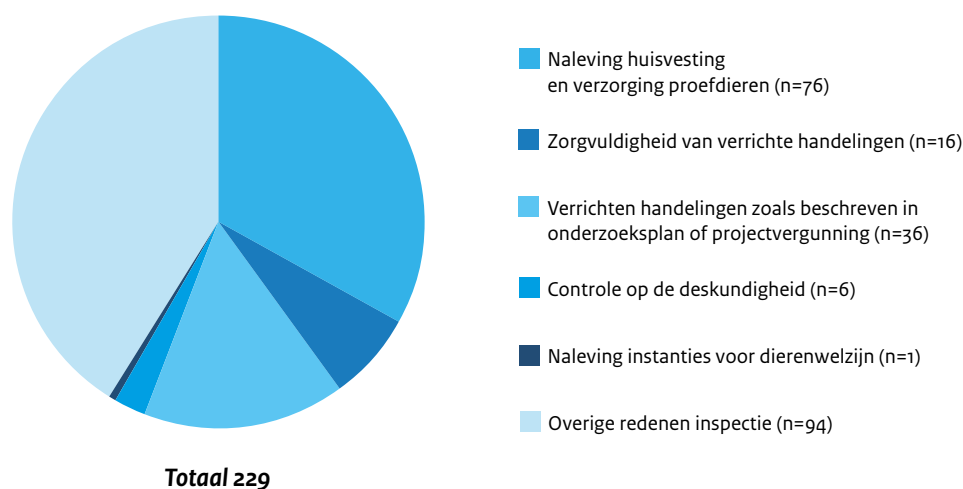
Klachten over het omgaan met proefdieren kunt u, eventueel vertrouwelijk, melden. Dit kunt u online doen op www.nvwa.nl, en telefonisch via 0900-0388. Ook voor vragen over het onderwerp of meer informatie kunt u op die manier contact opnemen.

Maatregelen

Er werden in 2019 geen processen-verbaal opgemaakt.

Afbeelding 1

Aantallen NVWA-inspecties per inspectieonderwerp uitgevoerd in 2019

3 Verlenen van vergunningen, ontheffingen en gelijkstellingen

De NVWA voert namens de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit nog andere taken uit in het kader van de Wet op de dierproeven (Wod). Deze taken zijn het verlenen van instellingsvergunningen, ontheffingen en gelijkstellingen van beroepskwalificaties.

Verlenen van vergunningen

Eind 2019 waren 80 instellingen in het bezit van een vergunning voor het verrichten van dierproeven conform artikel 2 van de Wod. Daarvan waren 43 instellingen ook in het bezit van een vergunning op basis van artikel 11a voor het fokken of afleveren van dieren met het oog op dierproeven. 1 instelling was alleen in het bezit van een fok- en afleververgunning. Bijlage 4 geeft een overzicht van de vergunninghouders.

Nieuwe vergunningen

In 2019 zijn er 2 nieuwe vergunningen verleend door de NVWA. Een vergunning werd uitgebreid met een fokvergunning.

Ontheffingen

De NVWA verleent namens de minister ontheffingen. Deze ontheffingen worden verleend op basis van artikel 6, lid 2 van de Dierproevenregeling 2014, artikel 5 lid 3 van de Dierproevenregeling 2014 en/of artikel 2, lid 5 van het Dierproevenbesluit 2014.

In 2019 heeft de NVWA 124 ontheffingen op basis van artikel 6 lid 2 van de Dierproevenregeling 2014 verleend. Deze ontheffingen kunnen worden afgegeven als de persoon die proefdieren verzorgt, biotechnische werkzaamheden uitvoert of proefdieren doodt, beschikt over een vergelijkbaar deskundigheids- en bekwaamheidsniveau. Een ontheffing kan worden beperkt tot specifieke handelingen aan proefdieren.

In 2019 heeft de NVWA 51 ontheffingsaanvragen behandeld op basis van artikel 5, 3^e lid van de Dierproevenregeling 2014. Daarvan is aan 44 personen ontheffing verleend. Deze ontheffing betreft personen die beschikken over een vergelijkbaar deskundigheids- en bekwaamheidsniveau vergeleken met de vereisten in artikel 5, 1^e lid van de Dierproevenregeling 2014 en/of artikel 2, 5^e lid van het Dierproevenbesluit 2014. Deze ontheffing betreft een vergelijkbaar deskundigheids- en bekwaamheidsniveau van de persoon die het project en de dierproef opzet.

Gelijkstelling van EU-beroepskwalificaties

Als een persoon in een lidstaat van de Europese Unie of de Europese Economische Ruimte (EER) de opleiding heeft gevolgd waarbij kan worden aangetoond dat deze persoon wel beschikt over een vergelijkbaar deskundigheids- en bekwaamheidsniveau, kan deze persoon bij de NVWA een aanvraag doen voor gelijkstelling van EU-beroepskwalificaties. De NVWA heeft in het verslagjaar 2019 50 gelijkstellingsaanvragen behandeld waarvan er 33 afgegeven zijn. Deze gelijkstellingen betreffen de gelijkstelling van de door de minister erkende cursus proefdierkunde en de beschikking over soort specifieke kennis.

4 Registratie proefdieren en dierproeven

4.1 Inleiding

Conform artikel 15 van de Wet op de dierproeven moeten vergunninghouders over het voorafgaande kalenderjaar opgave doen van de verwerving van de proefdieren en de verrichte dierproeven. Over 2019 heeft de NVWA registratiegegevens ontvangen van 81 instellingen. Daarvan verrichten 14 vergunninghouders in het verslagjaar geen dierproeven. Dit hoofdstuk geeft een samenvatting van de registratiegegevens.

Op verzoek van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) geven de tabellen 11 tot en met 24 van bijlage 2 apart de dierproeven weer die verricht zijn bij universiteiten en universitaire medische centra. De tabellen 25 en 26 presenteren de dierproeven die in opdracht van het ministerie van Defensie zijn verricht.

4.2 Dierproeven

4.2.1 Algemeen

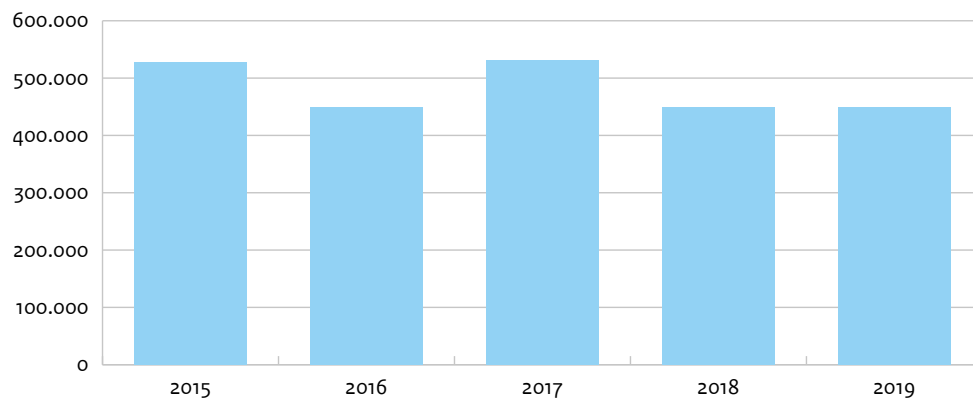
De registratie in 2019 is uitgevoerd conform het Uitvoeringsbesluit EU/2012/707 bij de Richtlijn EU/2010/63.

4.2.2 Aantal dierproeven

In 2019 registreerden de Nederlandse vergunninghouders 448.656 dierproeven; dit is een lichte toename (+ 257) ten opzichte van 2018.

Afbeelding 2

Totaal aantal dierproeven in de jaren 2015 tot en met 2019.

4.2.3 Doden zonder voorafgaande handeling

Het doden van dieren alleen voor het gebruik van hun organen, weefsels of lichaamsvloeistoffen merkt Nederland, in tegenstelling tot de EU, aan als dierproef. In 2019 gebruiken de Nederlandse vergunninghouders hiervoor 48.706 dieren (10.9%) die zij registreerden in de categorie 'doden zonder voorafgaande handeling'.

Voor deze categorie worden ten opzichte van de overige dierproeven relatief veel vissen, muizen en ratten gebruikt.

Afbeelding 3 toont bij 'doden zonder voorafgaande handeling' de onderverdeling per diersoort en per doel van de proef. 'Doden zonder voorafgaande handeling' vindt voornamelijk plaats voor de doelen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek en bescherming van diersoorten.

Leeswijzer bij analyses en tabellen in hoofdstuk 4 Registratie proefdieren en dierproeven

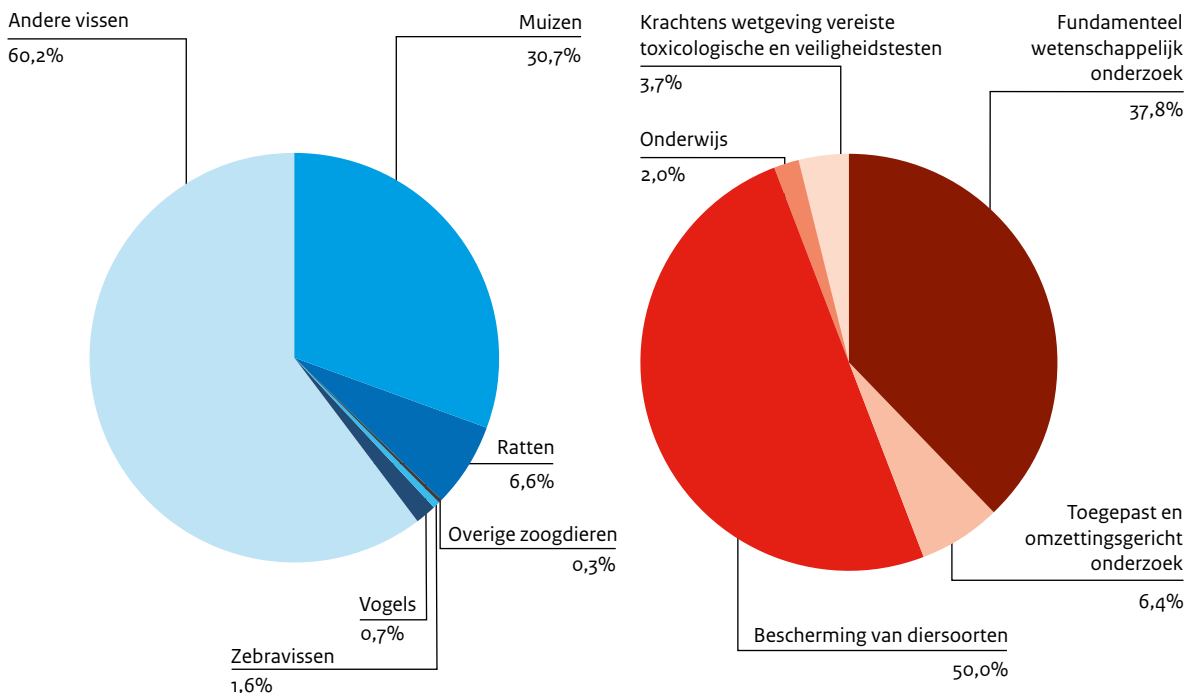
Uitsluitend Nederlandse vergunninghouders registreren de categorie 'doden zonder voorafgaande handeling'. Om de vergelijking met andere EU-landen in de toekomst te vereenvoudigen, is ervoor gekozen de categorie "doden zonder voorafgaande handeling" buiten de analyse te laten van de aspecten van dierproeven. Dit betekent dat alle volgende analyses en tabellen in hoofdstuk 4, inclusief de tabellen in de bijlagen 1 en 2, conform de EU-systematiek, steeds gebaseerd zijn op:

Het totaal aantal dierproeven geregistreerd in 2019 (= 448.656) min het aantal dieren "gedood zonder voorafgaande handeling" (= 48.706) is het aantal dierproeven voor de Europese registratie (= 399.950).

Waar vergelijking met voorgaande jaren mogelijk is, zijn die aantallen ook gecorrigeerd voor "doden zonder voorafgaande handelingen". Op basis van de Europese registratie zijn in 2019 1.945 (0.5%) minder dierproeven uitgevoerd dan in 2018.

Afbeelding 3

Doden zonder voorafgaande handeling, per diersoort en per doel van de proef

4.2.4 Doel van de proef

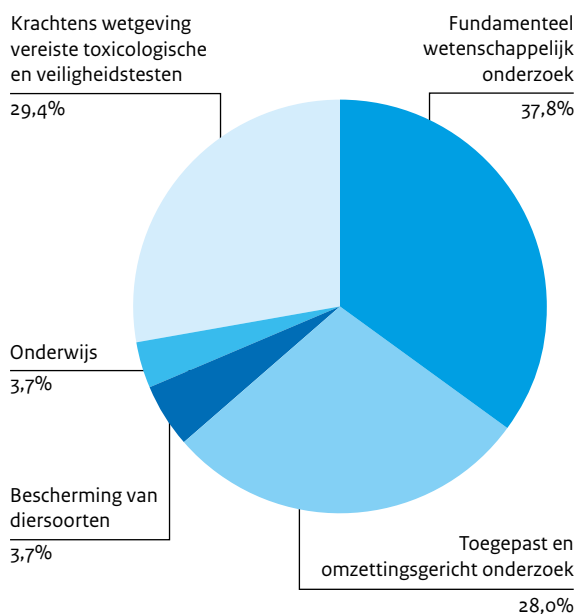
In de registratie kunnen 8 hoofddoelen worden onderscheiden waarvoor dierproeven worden uitgevoerd:

- fundamenteel wetenschappelijk onderzoek
- toegepast en omzettingsgericht onderzoek
- onderwijs
- bescherming van het milieu
- bescherming van diersoorten
- krachtens wetgeving vereiste toxicologische en veiligheidstesten
- forensisch onderzoek
- fok met ongerief, niet gebruikt in dierproeven

De meeste dierproeven werden uitgevoerd voor de doelen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek (139.574, 34.9%), toegepast en omzettingsgericht onderzoek (113.755, 28.4%) en krachtens wetgeving vereiste toxiciteits- en veiligheidstesten (109.662, 27.4%).

Afbeelding 4

Aantallen dierproeven per hoofddoel

4.2.5 Wettelijke bepalingen

In 2019 hebben de vergunninghouders 109.662 dierproeven (27.4% van het totaal) uitgevoerd op grond van wettelijke bepalingen. Hiervan zijn 108.099 (98.6%) proeven uitgevoerd op grond van EU-wetgeving en 1.563 (1.4%) proeven op grond van niet-EU-wetgeving.

4.2.6 Diersoorten

In 2019 vonden minder proeven plaats met onder andere honden, apen, cavia's, ratten en zebravissen. Met onder andere 'andere knaagdieren', schapen en 'andere vissen' vonden meer proeven plaats.

Tabel 1

Aantallen dierproeven per diersoort 2017, 2018 en 2019

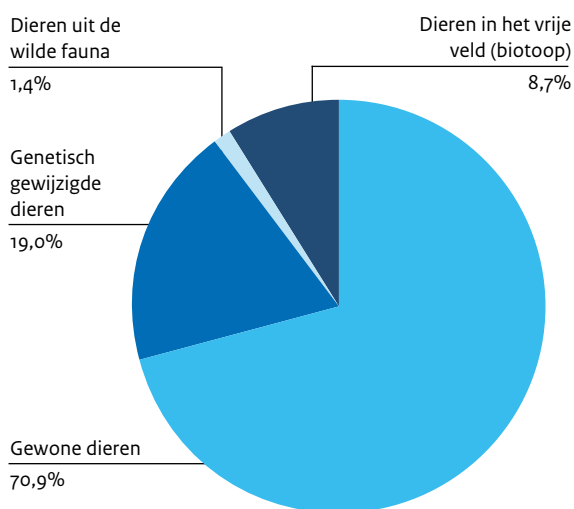
diersoort	2017	2018	2019
Muizen	205.993	155.524	159.614
Ratten	91.537	91.579	81.603
Cavia's	5.816	11.443	9.108
Mongoolse gerbils	0	105	54
Syrische goudhamsters	1.035	911	684
Chinese dwerghamsters	12	0	0
Andere knaagdieren	736	668	1.066
Konijnen	9.764	13.788	13.298
Honden	909	1.016	550
Katten	200	120	171
Fretten	680	475	641
Andere roofdieren	270	84	81
Klauwaapjes	41	45	0
Resusapen	234	160	117
Java-apen	42	0	38
Paarden, ezels en kruisingen daarvan	173	146	135
Varkens	9.738	10.594	11.558
Geiten	259	125	321
Schapen	558	643	1.367
Runderen	3.833	3.607	4.214
Andere zoogdieren	155	225	294
Kippen, huishoenders	55.371	51.006	52.430
Andere vogels	21.482	13.884	13.911
Reptielen	294	125	1
Kikkers	9	0	0
Klauwkikkers	438	401	284
Amfibieën	60	0	720
Zebravissen	52.024	19.935	8.847
Andere vissen	15.887	25.286	38.843
Totaal	477.550	401.895	399.950

4.2.7 Bijzonderheid dier

Vergunninghouders dienen bij de registratie aan te geven of een dierproef is verricht op:

- een gewoon dier
- een genetisch gewijzigd dier
- een dier afkomstig uit de wilde fauna
- een dier in het vrije veld (biotoop)

Afbeelding 5 Bijzonderheid dier

In 2019 vonden 324.095 dierproeven plaats met dieren zonder genetisch gewijzigde achtergrond. Hiervan zijn 34.911 dierproeven uitgevoerd met dieren in de natuurlijke leefomgeving (habitat) en 5.711 dierproeven met dieren uit de wilde fauna.

Genetisch gewijzigde dieren

Genetisch gewijzigde (gemodificeerde) dieren zijn dieren waarvan het genoom door een DNA-techniek is gewijzigd. Genetisch gewijzigde dieren zijn ook dieren van lijnen met een spontane of chemisch geïnduceerde mutatie. In 2019 zijn 75.855 dierproeven verricht op genetisch gewijzigde dieren. Het aantal geregistreerde dierproeven op genetisch gewijzigde dieren is daarmee iets hoger (+4.145) dan het aantal dierproeven op genetisch gewijzigde dieren in 2018.

4.2.8 Hergebruik en herkomst van proefdieren in dierproeven

Het is mogelijk om een proefdier meer dan 1 maal te gebruiken voor een dierproef. Hierdoor ligt het werkelijk aantal gebruikte proefdieren lager dan het aantal verrichte dierproeven. In 2019 zijn 7.432 dierproeven geregistreerd waarbij sprake is van hergebruik van proefdieren. Hergebruik vindt vooral plaats bij proeven met het doel onderwijs (3.703) en toegepast en omzettingsgericht onderzoek (2.589).

Voor het gebruik van non-humane primaten (NHP's) in dierproeven moet de afkomst en de generatie worden geregistreerd. 'F1', 'F2 of groter' en 'zichzelf in stand houdende kolonie' geeft informatie over het aantal generaties dat het dier afstamt van wildvangdieren.

Tabel 2 Aantallen dierproeven met NHP's opgesplitst in afkomst per generatie

	F2 of groter	zichzelf in stand houdende kolonie	Totaal
Hergebruik			
rhesusapen		19	19
java-apen		1	1
klauwaapjes			
In de EU (inclusief Nederland) bij een geregistreerde fokker geboren apen			
rhesusapen		97	97
java-apen		37	37
klauwaapjes			
In Azië geboren apen			
rhesusapen	1		1
java-apen			
klauwaapjes			
Totaal aantal dierproeven met NHP's per generatie	1	154	155

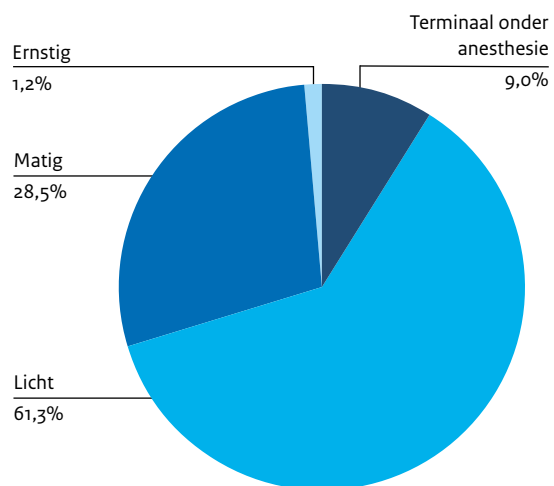
4.2.9 Herplaatsing of adoptie

In 2019 verzamelde de NVWA gegevens over herplaatsing en adoptie van (voormalige) proefdieren. In het verslagjaar 2019 zijn 3 muizen, 1 hond, 23 paarden, 12 zebravinken en 31 katten ter adoptie aangeboden.

4.2.10 Ongerief

Afbeelding 6

Mate van ongerief

Het ondervonden ongerief wordt onderverdeeld in 4 categorieën, te weten terminaal onder anesthesie, licht, matig en ernstig. Dit ongerief wordt vastgelegd in een welzijnsdagboek; op basis van de welzijnsevaluatie schat de vergunninghouder achteraf de mate van ongerief in bij dieren. Verreweg de meeste dierproeven worden door vergunninghouders geregistreerd als licht (61.3%) of matig ongerief (28.5%).

4.3 Dieren dood of gedood na gebruik in fok en dieren dood of gedood vóór gebruik in fok of dierproef

De NVWA houdt ook toezicht op dieren die bij een vergunning houdende instelling aanwezig zijn en niet in dierproeven worden gebruikt (artikel 1.b.3.Wod). De NVWA vraagt instellingsvergunninghouders om de dieren te registreren die zijn doodgegaan of gedood zonder dat zij zijn gebruikt in een dierproef.

Sinds 2014 wordt bij deze dieren onderscheid gemaakt tussen dieren die zijn doodgegaan of gedood na gebruik in fok (bijvoorbeeld ouderdieren die zijn gebruikt voor de fok) en dieren die zijn doodgegaan of zijn gedood vóór gebruik in fok of dierproef (bijvoorbeeld vanwege ongeschiktheid voor gebruik in dierproeven).

In 2019 zijn 113.662 dieren doodgegaan of gedood na gebruik in fok en 329.105 dieren doodgegaan of gedood vóór gebruik in fok of dierproef (zie Tabel 3). Het totaal aantal dieren dat in 2019 is doodgegaan of gedood zonder te zijn gebruikt in fok of dierproef of na gebruik in fok is daarmee 442.767. Dit is een lichte stijging ten opzichte van 2018 (zie Tabel 4).

Tabel 3

Dieren doodgegaan of gedood na gebruik in fok of voor gebruik in fok of dierproef in 2019

	dieren dood of gedood na gebruik in fok	dieren dood of gedood vóór gebruik in fok of dierproef
Gewone dieren	26.921	40.776
Genetisch gewijzigde dieren	86.503	288.011
waarvan muizen	42.036	220.202
waarvan ratten	577	2.512
waarvan vissen	43.890	65.295
Dieren uit de wilde fauna	238	318
Totaal	113.662	329.105

Tabel 4

Dieren doodgegaan of gedood na gebruik in fok of voor gebruik in fok of dierproef van 2015 tot en met 2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Gewone dieren	92.961	76.868	77.040	79.515	67.697
Genetisch gewijzigde dieren	313.180	361.786	371.127	357.924	374.514
waarvan muizen	252.318	274.216	283.489	271.961	262.238
waarvan ratten	3.093	4.209	3.215	3.691	3.089
waarvan vissen	57.614	83.089	84.423	82.272	109.185
Dieren uit de wilde fauna	34	112	85	67	556
Totaal	406.175	440.766	448.252	437.506	442.767

Bijlage 1

Dierproeven in 2019 in percentages

Bijzonderheid Dier	%
A. Dier ander dan B, C en D	70,9
B. Genetisch gewijzigd dier	19,0
C. Uit de wilde fauna	1,4
D. In het vrije veld (biotoop)	8,7
	100
Doel	%
Fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	34,9
Toegepast en omzettingsgericht onderzoek	
ten behoeve van de mens	12,5
dierziekten, dierenwelzijn	15,1
overig	0,9
Bescherming van het milieu	0,2
Bescherming van diersoorten	5,0
Onderwijs	3,7
Forensisch onderzoek	0,0
Fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	0,3
Gereguleerde productie	0,1
Kwaliteitscontrole	9,0
Krachtens wetgeving vereiste toxicologie	
algemeen	16,0
ecologie	1,4
diervoeder en doeldier	0,9
	100
Wettelijke bepalingen	%
Geen wettelijke bepaling	72,6
EU-wetgeving	27,0
Nationale wetgeving EU-land(en)	0,0
Niet-EU-wetgeving	0,4
	100
Bijzondere technieken	%
<i>In de proef werden bijzondere technieken of ingrepen toegepast, bestaande uit:</i>	
Géén van onderstaande technieken of ingrepen	87,9
Doden zonder voorafgaande handelingen	10,9
Gebruikt in productie van een nieuwe genetisch gewijzigde lijn	1,3
	100
Mate van ongerief	%
Terminaal onder anesthesie	9,0
Licht	61,3
Matig	28,5
Ernstig	1,2
	100

Doden zonder voorafgaande handeling, diersoort	%
Zoogdieren	37,6
waarvan muizen	30,7
waarvan ratten	6,6
Vogels	0,7
Vissen	61,8
	100
Doden zonder voorafgaande handeling, hoofddoel	%
Fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	37,8
Toegepast en omzettingsgericht onderzoek	6,4
Bescherming van diersoorten	50,0
Onderwijs	2,0
Krachtens wetgeving vereiste toxicologie	3,7
	100

Bijlage 2

Registratie dierproeven en proefdieren 2019

Tabellarische registratiegegevens – algemeen

1. Diersoort – bijzonderheid dier	24
2. Diersoort – hoofddoel van de proef	26
3. Genetisch gewijzigde dieren – hoofddoel van de proef	28
4. Diersoort – wettelijke bepalingen	30
5. Diersoort – toxicologisch onderzoek	30
6. Diersoort – mate van ongerief	33
7. Doel van de proef – bijzonderheid dier	35
8. Doel van de proef – mate van ongerief	37
9. Doel van de proef – wettelijke bepalingen	38
10. Doel van de proef – toxicologisch onderzoek	39

Instellingen voor wetenschappelijk onderwijs (wo)

11. Academisch Medisch Centrum van de Universiteit van Amsterdam – diersoort/doel proef	41
12. Universiteit van Amsterdam – diersoort/doel proef	42
13. Vrije Universiteit Medisch Centrum Amsterdam – diersoort/doel proef	43
14. Vrije Universiteit Amsterdam – diersoort/doel proef	44
15. Universiteit Twente Enschede – diersoort /doel proef	45
16. Rijksuniversiteit Groningen – diersoort/doel proef	46
17. Leids Universitair Medisch Centrum – diersoort/doel proef	47
18. Universiteit Leiden – diersoort/doel proef	48
19. Universiteit Maastricht – diersoort/doel proef	49
20. Radboud Universiteit Nijmegen – diersoort/doel proef	50
21. Universitair Medisch Centrum Utrecht – diersoort/doel proef	51
22. Universiteit Utrecht – diersoort/doel proef	52
23. Erasmus Universitair Medisch Centrum Rotterdam – diersoort/ doel proef	53
24. Wageningen Universiteit – diersoort/doel proef	54
25. Dierproeven bij Defensie – diersoort/doel van de test	55
26. Dierproeven bij Defensie – diersoort/mate van ongerief	55

Tabel 1

Diersoort - bijzonderheid dier

diersoort	gewoon dier (behalve aap)	genetisch gewijzigd zonder ongerief	genetisch gewijzigd met ongerief	dieren uit wilde fauna (behalve aap)	dieren in hun biotoop (behalve aap)	NHP zichzelf in stand houdende kolonie	NHP F2 of groter	totaal
Muizen	93.788	61.988	3.838					159.614
Ratten	80.070	1.399	134					81.603
Cavia's	9.108							9.108
Mongoolse gerbils	54							54
Syrische goudhamsters	684							684
Andere knaagdieren	285			266	515			1.066
Konijnen	12.896	288			114			13.298
Honden	550							550
Katten	171							171
Fretten	641							641
Andere roofdieren	48				33			81
Rhesusapen						116	1	117
Java-apen						38		38
Paarden, ezels en kruisingen daarvan	135							135
Varkens	11.555	3						11.558
Geiten	321							321
Schapen	1.367							1.367
Runderen	4.214							4.214
Andere zoogdieren	3				291			294
Huishoenders	52.430							52.430
Andere vogels	730			366	12.815			13.911
Reptielen	1							1
Klauwkikkers	284							284
Andere amfibieën	10				710			720
Zebrevissen	642	7.705	500					8.847
Andere vissen	13.331			5.079	20.433			38.843
Totaal	283.318	71.383	4.472	5.711	34.911	154	1	399.950

Tabel 2 (zie volgende pagina vervolg tabel 2)
Diersoort - doel van de proef

diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de Mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek Dierziekten, dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs
Muizen	89.381	44.718	1.032	1.535			8.492
Ratten	12.914	2.348		338			3.243
Cavia's	7.710	59	64	336			4
Mongoolse gerbils	54						
Syrische goudhamsters		235					
Andere knaagdieren	526	24		220	46	238	12
Konijnen	120	241	48	13			59
Honden	36		7	131			48
Katten			16				11
Fretten	5	546	66				24
Andere roofdieren	13	6				20	
Rhesusapen	1	116					
Java-apen		38					
Paarden, ezels en kruisingen daarvan	57	34	21				23
Varkens	318	278	8.681	11			252
Geiten	64	58					199
Schape	6	909	108	162			131
Runderen	64	221	2.704	9			1.121
Andere zoogdieren	291		3				
Huichoenders	236	3	39.530	465			1.024
Andere vogels	13.071	172	153		165	211	139
Reptielen	1						
Klauwkickers	284						
Andere amfibieën	679					41	
Zebravissen	8.429			255			146
Andere vissen	5.314		7.841		479	19.608	8
Totaal	139.574	50.006	60.274	3.475	690	20.118	14.936

Tabel 2 (vervolg)
Diersoort - doel van de proef

diersoort	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaditeitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Muizen		1.194		10.501	2.761			159.614
Ratten				15.638	47.122			81.603
Cavia's				790	145			9.108
Mongoolse gerbils								54
Syrische goudhamsters				449				684
Andere knaagdieren								1.066
Konijnen			288	2.182	10.347			13.298
Honden				22	306			550
Katten					144			171
Fretten								641
Andere roofdieren				42				81
Rhesusapen								117
Java-apen								38
Paarden, ezels en kruisingen daarvan								135
Varkens	2			754	1.134		128	11.558
Geiten								321
Schape				8			43	1.367
Runderen	2			29	38		26	4.214
Andere zoogdieren								294
Huishoenders				5.739	2.051		3.382	52.430
Andere vogels								13.911
Reptielen								1
Klauwkickers								284
Andere amfibieën								720
Zebravissen		17						8.847
Andere vissen						5.593		38.843
Totaal	4	1.211	288	36.154	64.048	5.593	3.579	399.950

Tabel 3

Genetisch gewijzigde dieren - doel van de proef

diersoort	fundamenteel wetenschappelijk fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	onderwijs	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	totaal
Muizen	35.210	24.936	504	3.934	1.194		48	65.826
Ratten	1.289	177		67				1.533
Konijnen						288		288
Varkens		3						3
Zebravissen	8.152			36	17			8.205
Totaal	44.651	25.116	504	4.037	1.211	288	48	75.855

Tabel 4
Diersoort – wettelijke bepalingen

diersoort	geen wettelijke bepaling	EU-wetgeving	nationale wetgeving EU-land(en)	niet-EU-wetgeving	totaal
Muizen	146.352	13.262			159.614
Ratten	18.843	62.760			81.603
Cavia's	8.173	935			9.108
Mongoolse gerbils	54				54
Syrische goudhamsters	235	449			684
Andere knaagdieren	1.066				1.066
Konijnen	481	12.817			13.298
Honden	222	306		22	550
Katten	27	144			171
Fretten	641				641
Andere roofdieren	39	42			81
Rhesusapen	117				117
Java-apen	38				38
Paarden, ezels en kruisingen daarvan	135				135
Varkens	9.542	508		1.508	11.558
Geiten	321				321
Schapen	1.316	24		27	1.367
Runderen	4.121	75	12	6	4.214
Andere zoogdieren	294				294
Huishoenders	41.258	11.172			52.430
Andere vogels	13.911				13.911
Reptielen	1				1
Klauwkikkers	284				284
Andere amfibieën	720				720
Zebravissen	8.847				8.847
Andere vissen	33.250	5.593			38.843
Totaal	290.288	108.087	12	1.563	399.950

Tabel 5
Diersoort – toxicologisch onderzoek

diersoort	geen toxicologisch onderzoek	TOX/WV geneesmiddelen voor de mens	TOX/WV plantenbeschermende producten	TOX/WV industriële chemicaliën	TOX/WV voeding inclusief contactmaterialen	TOX/WV diervoeding	TOX/WV diergeneesmiddelen en residuen daarvan	TOX/WV biociden	TOX/WV medische toepassingen	totaal
Muizen	146.352	2.658	147	1.168			9.289			159.614
Ratten	18.843	20.646	1.818	39.520	663		70	3	40	81.603
Cavia's	8.173	196		111			628			9.108
Mongoolse gerbils	54									54
Syrische goudhamsters	235						449			684
Andere knaagdieren	1.066									1.066
Konijnen	481	2.211	6	8.249			2.188	163		13.298
Honden	222	184	28				116			550
Katten	27						144			171
Fretten	641									641
Andere roofdieren	39						42			81
Rhesusapen	117									117
Java-apen	38									38
Paarden, ezels en kruisingen daarvan	135									135
Varkens	9.542	17				176	1.823			11.558
Geiten	321									321
Schape	1.316						51			1.367
Runderen	4.121					12	81			4.214
Andere zoogdieren	294									294
Huishoenders	41.258					2.708	8.464			52.430
Andere vogels	13.911									13.911
Reptielen	1									1
Klauwkikkers	284									284
Andere amfibieën	720									720
Zebrevissen	8.847									8.847
Andere vissen	33.250	3.158		2.435						38.843
Totaal	290.288	29.070	1.999	51.483	663	2.896	23.345	166	40	399.950

Tabel 6

Diersoort – mate van ongerief

diersoort	terminaal onder anesthesie	licht	matig	ernstig	totaal
Muizen	22.430	81.497	52.107	3.580	159.614
Ratten	4.100	62.468	14.358	677	81.603
Cavia's	7.695	683	620	110	9.108
Mongoolse gerbils		54			54
Syrische goudhamsters		211	446	27	684
Andere knaagdieren	3	357	706		1.066
Konijnen	88	11.436	1.626	148	13.298
Honden		299	234	17	550
Katten		75	96		171
Fretten		183	395	63	641
Andere roofdieren			81		81
Rhesusapen		37	78	2	117
Java-apen	6		31	1	38
Paarden, ezels en kruisingen daarvan	4	110	21		135
Varkens	162	8.164	3.131	101	11.558
Geiten	2	262	31	26	321
Schape	3	1.221	136	7	1.367
Runderen	3	2.803	1.404	4	4.214
Andere zoogdieren			294		294
Huichoenders	170	41.276	10.817	167	52.430
Andere vogels		10.046	3.855	10	13.911
Reptielen		1			1
Klauwkickers		284			284
Andere amfibieën		411	309		720
Zebravissen	364	7.578	905		8.847
Andere vissen	782	15.774	22.234	53	38.843
Totaal	35.812	245.230	113.915	4.993	399.950

Tabel 7

Doel van de proef – bijzonderheid dier

doel van de proef	gewoon dier (behalve aap)	genetisch gewijzigd zonder ongerief	genetisch gewijzigd met ongerief	dieren uit wilde fauna (behalve aap)	dieren in hun biotoop (behalve aap)	NHP zichzelf in stand houdende kolonie	NHP F2 of gro-ter	totaal
Fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	77.659	42.188	2.463	447	16.816	1		139.574
Toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	24.590	24.391	725		146		154	50.006
Toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	57.173	486	18	2.597				60.274
Toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	3.255			220				3.475
Bescherming van het milieu				684	6			690
Bescherming van diersoorten	412			1.763	17.943			20.118
Onderwijs	10.899	3.982	55					14.936
Forensisch onderzoek	4							4
Fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef			1.211					1.211
Gereguleerde productie		288						288
Kwaliteitscontrole	36.154							36.154
Krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	64.000	48						64.048
Krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	5.593							5.593
Krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	3.579							3.579
Totaal	283.318	71.383	4.472	5.711	34.911	1	154	399.950

Tabel 8

Doel van de proef – mate van ongerief

doel van de proef	terminaal onder anesthesie	licht	matig	ernstig	totaal
Fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	30.104	67.234	40.852	1.384	139.574
Toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	1.683	26.684	19.601	2.038	50.006
Toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	181	46.811	13.119	163	60.274
Toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	54	2.249	1.051	121	3.475
Bescherming van het milieu		205	485		690
Bescherming van diersoorten	777	1.320	18.021		20.118
Onderwijs	2.983	10.016	1.928	9	14.936
Forensisch onderzoek		4			4
Fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef		502	663	46	1.211
Gereguleerde productie			288		288
Kwaliteitscontrole	28	30.806	4.592	728	36.154
Krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	2	51.171	12.387	488	64.048
Krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie		4.937	650	6	5.593
Krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier		3.291	278	10	3.579
Totaal	35.812	245.230	113.915	4.993	399.950

Tabel 9

Doel van de proef – wettelijke bepaling

doel van de proef	geen wettelijke bepaling	EU-wetgeving	nationale wetgeving EU-land(en)	niet-EU-wetgeving	totaal
Fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	139.574				139.574
Toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	50.006				50.006
Toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	60.274				60.274
Toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	3.475				3.475
Bescherming van het milieu	690				690
Bescherming van diersoorten	20.118				20.118
Onderwijs	14.936				14.936
Forensisch onderzoek	4				4
Fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	1.211				1.211
Gereguleerde productie		288			288
Kwaliteitscontrole		35.659		495	36.154
Krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen		62.999		1.049	64.048
Krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie		5.593			5.593
Krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier		3.548	12	19	3.579
Totaal	290.288	108.087	12	1.563	399.950

Tabel 10

Doel van de proef – toxicologisch onderzoek

doel van de proef	geen toxicologisch onderzoek	TOX/WV geneesmiddelen voor de mens	TOX/WV Plantenbeschermende producten	TOX/WV Industriële chemicaliën	TOX/WV Voeding incl. Contactmaterialen	TOX/WV Diervoeding	TOX/WV Diergeneesmiddelen en residuen daarvan	TOX/WV Biociden	TOX/WV Medische toepassingen	totaal
Fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	139.574									139.574
Toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	50.006									50.006
Toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	60.274									60.274
Toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	3.475									3.475
Bescherming van het milieu	690									690
Bescherming van diersoorten	20.118									20.118
Onderwijs	14.936									14.936
Forensisch onderzoek	4									4
Fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	1.211									1.211
Gereguleerde productie		288								288
Kwaliteitscontrole		17.137	19.017							36.154
Krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen		8.487	3.577	40	49.048	1.999	166	663	68	64.048
Krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie		3.158			2.435					5.593
Krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier			751						2.828	3.579
Totaal	290.288	29.070	23.345	40	51.483	1.999	166	663	2.896	399.950

Registratie dierproeven en proefdieren 2019

Dierproeven bij instellingen van wetenschappelijk onderwijs

Tabel 11

Academisch Medisch Centrum van de Universiteit van Amsterdam - Diersoort - Doel van de proef

diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Muizen	6.141	2.160					959								9.260
Ratten	654	106					132								892
Cavia's															
Mongoolse gerbils															
Syrische goudhamsters															
Chinese dwerghamsters															
Andere knaagdieren															
Konijnen		72													72
Honden															
Katten															
Fretten															
Andere roofdieren															
Halfapen															
Klauwaapjes															
Rhesusapen															
Java-apen															
Meerkatten															
Bavianen															
Doodshoofd aapjes															
Mensapen															
Andere soorten niet-menselijke primaten															
Paarden, ezels en kruisingen daarvan															
Varkens		6													6
Geiten															
Schapen	2														2
Runderen															
Andere zoogdieren															

Tabel 11 (vervolg)

Academisch Medisch Centrum van de Universiteit van Amsterdam - Diersoort - Doel van de proef

diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Huichoenders															
Andere vogels															
Reptielen															
Kikkers															
Klauwkikkers															
Andere amfibieën															
Zebravissen															
Andere vissen															
Koppotigen															
Totaal	6.797	2.344					1.091								10.232

Tabel 12
 Universiteit van Amsterdam - Diersoort - Doel van de proef

diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Muizen	1.410						71								1.481
Ratten	80						20								100
Cavia's															
Mongoolse gerbils															
Syrische goudhamsters															
Chinese dwerghamsters															
Andere knaagdieren															
Konijnen															
Honden															
Katten															
Fretten	5														5
Andere roofdieren															
Halfapen															
Klauwaapjes															
Rhesusapen															
Java-apen															
Meerkatten															
Bavianen															
Doodshoofdaapjes															
Mensapen															
Andere soorten niet-menselijke primaten															
Paarden, ezels en kruisingen daarvan															
Varkens															
Geiten															
Schapen															
Runderen															
Andere zoogdieren															
Huichoenders															
Andere vogels															
Reptielen															
Kikkers															
Klauwkikkers															
Andere amfibieën															
Zebravissen															
Andere vissen															
Koppotigen															
Totaal	1.495						91								1.586

Tabel 13

Vrije Universiteit Medisch Centrum Amsterdam - Diersoort - Doel van de proef

diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Muizen	2.641	1.089													3.730
Ratten	334	108													442
Cavia's															
Mongoolse gerbils															
Syrische goudhamsters															
Chinese dwerghamsters															
Andere knaagdieren															
Konijnen															
Honden															
Katten															
Fretten															
Andere roofdieren															
Halfapen															
Klauwaapjes															
Rhesusapen															
Java-apen															
Meerkatten															
Bavianen															
Doodshoofdaapjes															
Mensapen															
Andere soorten niet-menselijke primaten															
Paarden, ezels en kruisingen daarvan															
Varkens															
Geiten															
Schape															
Runderen															
Andere zoogdieren															
Huichoenders															
Andere vogels															
Reptielen															
Kikkers															
Klauwkikkers															
Andere amfibieën															
Zebravissen															
Andere vissen															
Koppotigen															
Totaal	2.975	1.197													4.172

Tabel 14

Vrije Universiteit Amsterdam - Diersoort - Doel van de proef

diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Muizen	2.408	583					267								3.258
Ratten	247						147								394
Cavia's							4								4
Mongoolse gerbils															
Syrische goudhamsters															
Chinese dwerghamsters															
Andere knaagdieren															
Konijnen							4								4
Honden															
Katten															
Fretten															
Andere roofdieren															
Halfapen															
Klauwaapjes															
Rhesusapen															
Java-apen															
Meerkatten															
Bavianen															
Doodshoofdaapjes															
Mensapen															
Andere soorten niet-menselijke primaten															
Paarden, ezels en kruisingen daarvan															
Varkens							1								1
Geiten															
Schapen															
Runderen															
Andere zoogdieren															
Huishoenders															
Andere vogels															
Reptielen															
Kikkers															
Klauwkikkers															
Andere amfibieën															
Zebravissen															
Andere vissen															
Koppotigen															
Totaal	2.655	583					423								3.661

Tabel 15

Universiteit Twente Enschede - Diersoort - Doel van de proef

diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Muizen	262														262
Ratten															
Cavia's															
Mongoolse gerbils															
Syrische goudhamsters															
Chinese dwerghamsters															
Andere knaagdieren															
Konijnen															
Honden															
Katten															
Fretten															
Andere roofdieren															
Halfapen															
Klauwaapjes															
Rhesusapen															
Java-apen															
Meerkatten															
Bavianen															
Doodshoofdaapjes															
Mensapen															
Andere soorten niet-menselijke primaten															
Paarden, ezels en kruisingen daarvan															
Varkens															
Geiten															
Schape															
Runderen															
Andere zoogdieren															
Huichoenders															
Andere vogels															
Reptielen															
Kikkers															
Klauwkikkers															
Andere amfibieën															
Zebravissen															
Andere vissen															
Koppotigen															
Totaal	262														262

Tabel 16

Rijksuniversiteit Groningen - Diersoort - Doel van de proef

diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Muizen	7.529	2.089					194		35						9.847
Ratten	1.089	440					358								1.887
Cavia's		12													12
Mongoolse gerbils															
Syrische goudhamsters															
Chinese dwerghamsters															
Andere knaagdieren	172														172
Konijnen		18													18
Honden															
Katten															
Fretten															
Andere roofdieren															
Halfapen															
Klauwaapjes															
Rhesusapen															
Java-apen															
Meerkatten															
Bavianen															
Doodshoofdaapjes															
Mensapen															
Andere soorten niet-menselijke primaten															
Paarden, ezels en kruisingen daarvan															
Varkens															
Geiten															
Schapen															
Runderen															
Andere zoogdieren															
Huichoenders															
Andere vogels	2.484					198	6								2.688
Reptielen															
Kikkers															
Klauwkikkers															
Andere amfibieën															
Zebravissen	1.243														1.243
Andere vissen	281														281
Koppotigen															
Totaal	12.798	2.559				198	558		35						16.148

Tabel 17
Leids Universitair Medisch Centrum - Diersoort - Doel van de proef

diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Muizen	12.503	3.345	22				368		710						16.948
Ratten	877	74					57								1.008
Cavia's															
Mongoolse gerbils															
Syrische goudhamsters		212													212
Chinese dwerghamsters															
Andere knaagdieren															
Konijnen															
Honden															
Katten															
Fretten															
Andere roofdieren															
Halfapen															
Klauwaapjes															
Rhesusapen															
Java-apen															
Meerkatten															
Bavianen															
Doodshoofdaapjes															
Mensapen															
Andere soorten niet-menselijke primaten															
Paarden, ezels en kruisingen daarvan															
Varkens															
Geiten															
Schapen															
Runderen															
Andere zoogdieren															
Huishoenders															
Andere vogels															
Reptielen															
Kikkers															
Klauwkikkers															
Andere amfibieën															
Zebravissen	388														388
Andere vissen															
Koppotigen															
Totaal	13.768	3.631	22				425		710						18.556

Tabel 18
 Universiteit Leiden - Diersoort - Doel van de proef

diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Muizen	674	256					33								963
Ratten		47					10								57
Cavia's															
Mongoolse gerbils															
Syrische goudhamsters															
Chinese dwerghamsters															
Andere knaagdieren															
Konijnen															
Honden															
Katten															
Fretten															
Andere roofdieren															
Halfapen															
Klauwaapjes															
Rhesusapen															
Java-apen															
Meerkatten															
Bavianen															
Doodshoofdaapjes															
Mensapen															
Andere soorten niet-menselijke primaten															
Paarden, ezels en kruisingen daarvan															
Varkens															
Geiten															
Schape															
Runderen															
Andere zoogdieren															
Huichoenders															
Andere vogels	20														20
Reptielen	1														1
Kikkers															
Klauwkikkers															
Andere amfibieën	10														10
Zebravissen	4.634								17						4.651
Andere vissen															
Koppotigen															
Totaal	5.339	303					43		17						5.702

Tabel 19

Universiteit Maastricht - Diersoort - Doel van de proef

diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Muizen	1.379	366		12			209		1						1.967
Ratten	383	190					92								665
Cavia's															
Mongoolse gerbils															
Syrische goudhamsters															
Chinese dwerghamsters															
Andere knaagdieren															
Konijnen		107					9								116
Honden															
Katten															
Fretten															
Andere roofdieren															
Halfapen															
Klauwaapjes															
Rhesusapen															
Java-apen															
Meerkatten															
Bavianen															
Doodshoofdaapjes															
Mensapen															
Andere soorten niet-menselijke primaten															
Paarden, ezels en kruisingen daarvan															
Varkens		17					13								30
Geiten		52													52
Schapen		86					1								87
Runderen															
Andere zoogdieren															
Huishoenders															
Andere vogels															
Reptielen															
Kikkers															
Klauwkikkers															
Andere amfibieën															
Zebravissen	110														110
Andere vissen															
Koppotigen															
Totaal	1.872	818		12			324		1						3.027

Tabel 20

Radboud Universiteit Nijmegen - Diersoort - Doel van de proef

diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Muizen	5.076	3.231					510								8.817
Ratten	1.131	423					298								1.852
Cavia's															
Mongoolse gerbils															
Syrische goudhamsters															
Chinese dwerghamsters															
Andere knaagdieren															
Konijnen		33													33
Honden															
Katten															
Fretten															
Andere roofdieren															
Halfapen															
Klauwaapjes															
Rhesusapen															
Java-apen															
Meerkatten															
Bavianen															
Doodshoofdaapjes															
Mensapen															
Andere soorten niet-menselijke primaten															
Paarden, ezels en kruisingen daarvan															
Varkens		37					31								68
Geiten															
Schapen				162											162
Runderen															
Andere zoogdieren															
Huichoenders															
Andere vogels					159										159
Reptielen															
Kikkers															
Klauwkikkers	15														15
Andere amfibieën															
Zebravissen	39														39
Andere vissen															
Koppotigen															
Totaal	6.261	3.724		162	159		839								11.145

Tabel 21
UMC Utrecht - Diersoort - Doel van de proef

diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Muizen	3.616	3.239					24		40						6.919
Ratten	314	293					19								626
Cavia's		47													47
Mongoolse gerbils															
Syrische goudhamsters															
Chinese dwerghamsters															
Andere knaagdieren															
Konijnen	6														6
Honden	27														27
Katten															
Fretten															
Andere roofdieren															
Halfapen															
Klauwaapjes															
Rhesusapen															
Java-apen															
Meerkatten															
Bavianen															
Doodshoofdaapjes															
Mensapen															
Andere soorten niet-menselijke primaten															
Paarden, ezels en kruisingen daarvan															
Varkens	7	147					3								157
Geiten		6													6
Schapen															
Runderen															
Andere zoogdieren															
Huishoenders															
Andere vogels															
Reptielen															
Kikkers															
Klauwkikkers															
Andere amfibieën															
Zebravissen															
Andere vissen															
Koppotigen															
Totaal	3.970	3.732					46		40						7.788

Tabel 22
Universiteit Utrecht - Diersoort - Doel van de proef

diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Muizen	1.113	1.834					1.597								4.544
Ratten	465	173					414								1.052
Cavia's															
Mongoolse gerbils															
Syrische goudhamsters															
Chinese dwerghamsters															
Andere knaagdieren															
Konijnen			12				37								49
Honden	9		7				44								60
Katten							11								11
Fretten							24								24
Andere roofdieren															
Halfapen															
Klauwaapjes															
Rhesusapen															
Java-apen															
Meerkatten															
Bavianen															
Doodshoofdaapjes															
Mensapen															
Andere soorten niet-menselijke primaten															
Paarden, ezels en kruisingen daarvan	57						23								80
Varkens			48				102								150
Geiten	64						42								106
Schape	4		8				115								127
Runderen	12		6				1.039								1.057
Andere zoogdieren															
Huichoenders			1.238				622								1.860
Andere vogels	6		2				129								137
Reptielen															
Kikkers															
Klauwkikkers															
Andere amfibieën															
Zebravissen															
Andere vissen															
Koppotigen															
Totaal	1.730	2.007	1.321				4.199								9.257

Tabel 23

Erasmus Medisch Centrum Rotterdam - Diersoort - Doel van de proef

diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Muizen	7.658	3.990	371				213								12.232
Ratten	140	103					296								539
Cavia's	19														19
Mongoolse gerbils	54														54
Syrische goudhamsters		23													23
Chinese dwerghamsters															
Andere knaagdieren															
Konijnen															
Honden															
Katten															
Fretten		179													179
Andere roofdieren		6													6
Halfapen															
Klauwaapjes															
Rhesusapen															
Java-apen															
Meerkatten															
Bavianen															
Doodshoofdaapjes															
Mensapen															
Andere soorten niet-menselijke primaten															
Paarden, ezels en kruisingen daarvan															
Varkens	41	66					46								153
Geiten															
Schape															
Runderen															
Andere zoogdieren															
Huishoenders			55												55
Andere vogels	2	160													162
Reptielen															
Kikkers															
Klauwkikkers															
Andere amfibieën															
Zebravissen	364														364
Andere vissen															
Koppotigen															
Totaal	8.278	4.527	426				555								13.786

Tabel 24

Wageningen Universiteit - Diersoort - Doel van de proef

diersoort	fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	toegepast en omzettingsgericht onderzoek ten behoeve van de mens	toegepast en omzettingsgericht onderzoek dierziekten, dierenwelzijn	toegepast en omzettingsgericht onderzoek overig	bescherming van het milieu	bescherming van diersoorten	onderwijs	forensisch onderzoek	fok met ongerief, niet gebruikt in dierproef	gereguleerde productie	kwaliteitscontrole	krachtens wetgeving vereiste toxicologie algemeen	krachtens wetgeving vereiste toxicologie ecologie	krachtens wetgeving vereiste toxicologie diervoeding en doeldier	totaal
Muizen	455						177								632
Ratten	40						29								69
Cavia's															
Mongoolse gerbils															
Syrische goudhamsters															
Chinese dwerghamsters															
Andere knaagdieren	277			220	46										543
Konijnen															
Honden															
Katten			16												16
Fretten															
Andere roofdieren															
Halfapen															
Klauwaapjes															
Rhesusapen															
Java-apen															
Meerkatten															
Bavianen															
Doodshoofdaapjes															
Mensapen															
Andere soorten niet-menselijke primaten															
Paarden, ezels en kruisingen daarvan															
Varkens			730				23								753
Geiten															
Schapen															
Runderen	52						46								98
Andere zoogdieren															
Huichoenders	236		4.002				100								4.338
Andere vogels															
Reptielen															
Kikkers															
Klauwkikkers															
Andere amfibieën															
Zebravissen	1.150														1.150
Andere vissen	2.033		3.120				8								5.161
Koppotigen															
Totaal	4.243		7.868	220	46		383								12.760

Registratie dierproeven en proefdieren 2019

Ten behoeve van het ministerie van Defensie

Tabel 25

Dierproeven bij Defensie - Diersoort – doel van de proef

diersoort	medische tegenmaatregelen en toxicologie zenuwgasvergiftiging
Cavia	28
Rat	24
Totaal	52

Tabel 26

Dierproeven bij Defensie - Diersoort – mate van ongerief

diersoort	terminaal onder anesthesie	licht	matig	ernstig	totaal
Cavia	0	0	28	0	28
Rat	1	0	23	0	24
Totaal	1	0	51	0	52

Bijlage 3

Lijst met vergunninghouders

(Artikel 2 Wod) zoals gepubliceerd in de Staatscourant

Erasmus Universitair Medisch Centrum (Erasmus MC), te Rotterdam *

Radboud Universiteit Nijmegen, te Nijmegen *

Wageningen University, te Wageningen *

Rijksuniversiteit Groningen, te Groningen *

Universiteit Leiden, te Leiden *

Universiteit Maastricht, te Maastricht *

Universiteit Utrecht, te Utrecht *

Technische Universiteit Delft, te Delft

Universiteit Twente, te Enschede *

Universiteit van Amsterdam, te Amsterdam *

Vrije Universiteit Amsterdam, te Amsterdam *

VU Medisch Centrum, te Amsterdam *

UMC Utrecht, te Utrecht *

Leids Universitair Medisch Centrum, te Leiden *

Academisch Medisch Centrum, te Amsterdam *

Technische Universiteit Eindhoven, te Eindhoven

Nutreco Nederland B.V., te Boxmeer

Farma Research Animal Health, te Nijmegen

ATKB, te Geldermalsen

Janssen Vaccines & Prevention B.V., te Leiden *

bioTRADING b.v., te Mijdrecht

Fa. Rottier, te Kloosterzande

Provimi BV, te Velddriel *

MSD Animal Health, te Boxmeer *

VisAdvies BV, te Nieuwegein *

Danone Research BV, te Utrecht *

Vereniging Sportvisserij Nederland, te Bilthoven

Niewold Wildlife Infocenter, te Doesburg

Altenburg & Wymenga Ecologisch Onderzoek BV, te Veenwouden

Stentit BV, te Eindhoven

Topigs Norsvin, te Beuningen

Poultry Research and Innovation Centre, te Emmen

Alltech Coppens Aqua Centre, te Leende

Charles River Laboratories Den Bosch B.V., te 's-Hertogenbosch*

MSD-Organon N.V., te Oss *

CURAX BV, te Nieuwersluis

Genmab B.V., te Utrecht *

FUJIFILM SonoSite BV, te Amsterdam-Duivendrecht
De Schothorst, te Lelystad *
Steunstichting VZZ, te Nijmegen
SOVON Vogelonderzoek, te Nijmegen
Stichting Kenniscentrum Dierplagen, te Wageningen *
UniQure, te Amsterdam *
RRR E&C, te Almere
Dutch Medical & Science Consultancy BV, te Leiden
ImmunoPrecise Antibodies (Europe) B.V., te Nijmegen
Agrifirm Innovation Center B.V., te Apeldoorn
Stichting RAVON, te Nijmegen *
Equine Diagnostics, te Wyns
Jasja Dekker Dierecologie, te Arnhem
Bureau Mulder, te Groenekan
Chardon Pharma, te Herpen *
Natuurbalans - Limes Divergens BV, te Nijmegen
Glasaal Volendam BV, te Volendam *
Gadeta B.V., te Utrecht
Bureau Waardenburg B.V., in Culemborg
Pharming Technologies B.V., te Leiden *
Viroclinics Biosciences B.V., te Rotterdam *
Dopharma Research BV, te Raamsdonkveer
Nederlands Kanker Instituut, te Amsterdam *
St. Sanquin Bloedvoorziening, te Amsterdam *
PSP Poonwalla Science Park, te Bilthoven *
Prinses Máxima Centrum voor kinderoncologie, te Utrecht *
Stichting Wageningen Research, te Wageningen *
Gezondheidsdienst voor Dieren, te Deventer *
NIZO food research, te Ede
Organisatie TNO, te Den Haag *
Biomedical Primate Research Center, te Rijswijk *
Van Hall Larenstein, te Velp
Hogeschool Utrecht, te Utrecht
HAS Den Bosch, 's Hertogenbosch
Hogeschool Rotterdam, te Rotterdam
Avans Hogeschool, te Breda
Aeres Groep, te Ede *
Hogeschool Leiden, te Leiden
Kon. Ned. Academie van Wetenschappen, te Amsterdam *
Ned. Inst. Voor Onderzoek der Zee, te Den Burg *
Envigo RMS BV, te Horst *
Innoser BV, te Lelystad *
Innoser Laboratories BV, te Leiden

(de met een * gemarkeerde instanties beschikken ook over een vergunning artikel 11a Wod)

Er is 1 vergunninghouder met alleen een vergunning artikel 11a Wod:

Hartelust B.V. te Tilburg

Dit is een uitgave van:

**Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit**

Postbus 43006
3540 AA Utrecht
T (088) 223 33 33
F (088) 223 33 34

info@nvwa.nl
www.nvwa.nl

december 2020

proefdieren, we
onderwijs, biot
onderzoek, verz
veiligheid, doel
muis, vaccin, o
medicijn, verzo
huisvesting, ko